

HOWÓMO

informatieblad

NO!

TILBURG-MATAGALPA

- Tilburgse ondernemer in Matagalpa • Opreis met de matagalpapa... naar Matagalpa natuurlijk!
- Voortgang Moeder- en Kindcentrum • Nieuwe muurschilderingen in Tilburg • Nicaragua Nu •

A T T E N T I E
nieuwe adres Stedenband Tilburg-Matagalpa:
STATIONSSTRAAT 31
5038 EC Tilburg

¡Cómo No!, het informatieblad over de stedenband, wordt uitgegeven door de Stedenband Tilburg-Matagalpa.

¡Cómo No! verschijnt vier maal per jaar met een oplage van 800 exemplaren.

Voor een gratis abonnement kunt u zich wenden tot de Stedenband Tilburg-Matagalpa:

Adres: Stationsstraat 31
5038 EC Tilburg

Tel: 013-5368706

E-mail: stedenband@tilburg-matagalpa.nl

Web: www.tilburg-matagalpa.nl

Bank: 2783514

De Stedenband is geregistreerd bij ANBI (Algemeen Nut Beogende Instellingen).

Redactie

Marian van Stiphout

Toon Oomen

Miranda van der Klaauw

Wendy Sprangers

Herman Fitters

Rik Kamerik

Lay-out

HD ontwerp • Tilburg • www.hdontwerp.nl

Foto voorpagina

Miranda van der Klaauw;

Mileydi uit Matagalpa ontvangt een matagalapipa

Drukwerk

Drukkerij Mezclado

Afwerking

de Bundel

ISSN: 0920 2315

Redactioneel

Kerstboom

Eens, lang geleden, heb ik kerst doorgebracht in Walter Mendoza, een van de armste wijken van Matagalpa. Het gezin waar ik destijds logeerde had al vanaf begin december een kerstboom opgesteld. Hij stond op een tafeltje -midden in het huisje dat uit slechts één ruimte bestond- aanvankelijk met weinig opsmuk, enkele toffees, een keramiek vogeltje, een zuurstok in de vorm van een wandelstokje ... Maar naargelang december vorderde kwam het boompje voller te hangen. Ik schonk er niet veel aandacht aan, totdat de moeder van het gezin me vol trots op enkele decoraties in de inmiddels geheel opgetuigde kerstboom wees: een leeg pakje rode Rizla-vloei, een knalgele wegwerpaansteker, het label van mijn rugzak, een lege fineliner, een Marlboro-doesje; mijn afval was door haar tot kerstversiering gepromoveerd. Ik moest 't toegeven, het was een vrolijk gezicht.

Afgelopen zaterdag, toen ik naar de markt liep, viel het me op dat de kerstboom bij de Heikese kerk dit jaar geen kerstversiering draagt, alleen lampjes. Er staat ook een grote boom op de Heuvel, met ook alleen lampjes -hoe karig- en er staat een boom op het Piusplein, tussen Café Bolle en De Plaats. Die bij Bolle is dit keer volgehangen met een soort cd'tjes en iets waarvan ik denk dat het ijspegels moeten voorstellen: doorzichtige plastic buisjes waarin een lichtje van boven naar beneden 'glijdt'. 'Maar dat zijn geen ijspegels', riep ik, 'het zijn tránen; de boom huilt!' Wat een treurnis! Met weemoed dacht ik terug aan het kleurige boompje in Matagalpa. Desondanks, een gelukkig 2013 voor iedereen!

Marian

Inhoud

Tilburgse ondernemer in Matagalpa	Miranda van der Klaauw	3
Nieuwe muurschilderingen in Tilburg	Jan Duijvekam	4
Voortgang Moeder- en Kindcentrum	Miranda van der Klaauw	6
Nicaragua Nu	Ronald van der Hijden	7
Op reis met de matagalapipa ...	Frans Couwenberg	8
Kunstveiling voor beter onderwijs ...	Toon Oomen	10
Vuelta a Matagalpa 2012	Rutger van Weert	12
Mercado norte	Claudia Margarita Piñeda	
	en Gerald Corea Arista	14
'De geschiedenis heeft me gelijk gegeven'	Carlos Salinas	17
Proeven van glorieuze bananen en ...	Len Linthorst	20
Vijfde en laatste bridgedrive ...	Kiek Boelaars	22
Boeken		23
Kort Nieuws		26
Dé foto van ¡Cómo No!	Jan Duijvekam	28

Tilburgse ondernemer in Matagalpa

Verslag werkbezoek

In oktober brachten ondernemer Harrie Vekemans en ondergetekende (coördinator van de Stedenband) een werkbezoek aan Matagalpa. Het doel was om kennis te maken met de initiatiefnemers van een Centrum voor Ondernemersontwikkeling, informatie in te winnen over de stand van zaken van het project en te assisteren en adviseren waar nodig en mogelijk.

Harrie en Miranda in Matagalpa
foto: Darling Toval

overleg bij CEDEM
foto: Miranda van der Klaauw

De vijf beschikbare werkdagen stonden bol van de afspraken. In korte tijd hebben we een goede indruk gekregen van de personen en organisaties die betrokken zijn bij CEDEM, zoals het project in Matagalpa heet. Dat zijn de Kamer voor Handel en Industrie (CCel), het Instituut voor Economische Ontwikkeling (INDE), de universiteit UNAN, microkredietorganisatie FUMDEC en 'ons' Comité Mano Vuelta. Daarnaast zijn er ook andere organisaties die het project met interesse volgen, zoals koffiëcoöperatie CECOCAFEN en bureau voor toerisme INTUR. Men is zeer gemotiveerd om alle kennis in de stad te bundelen om (met name kleine) ondernemers beter te kunnen adviseren en ondersteunen. Het idee is om dit deels te gaan doen met studenten van de universiteit UNAN, onder de vleugels van een ervaren medewerker. De afdeling Kennisklik van de Tilburg University dient hierbij als voorbeeld. De werkwijze is interessant voor ondernemers omdat de dienstverlening toegankelijk is en voor de universiteit en de studenten omdat die het curriculum en zichzelf kunnen ontwikkelen en meer praktijkgericht maken.

Samen met twee consultants, een in Nicaragua woonachtige Nederlander en een Nicaraguaan, is een businessplan gemaakt. Hierin staat omschreven welke diensten CEDEM kan gaan leveren en wat het daarmee kan verdienen - denk aan het geven van korte cursussen, het verzorgen van de administratie of het beoordelen van een businessplan. Maar ook de doorverwijsfunctie, bijvoorbeeld naar mogelijke financiers en kredietverstrekkers, zal belangrijk zijn. De projectcommissie in Nederland, die economische projecten van de Stedenband verdubbelt, is er echter nog niet van overtuigd dat het plan realistisch is en dat CEDEM binnen drie jaar op eigen benen kan staan, wat wel een voorwaarde is. Daarnaast wordt een eigen bijdrage gevraagd, die niet iedereen kan opbrengen. In een afsluitende plenaire bijeenkomst heeft Harrie zijn vertrouwen uitgesproken in het initiatief en de betrokkenen gemotiveerd om een nog beter plan neer te leggen. Momenteel wordt dan ook nog hard gewerkt aan de definitieve versie van het businessplan en een haalbare begroting. Natuurlijk hopen we dat de consultants en de initiatiefnemers hierin slagen, zodat CEDEM kan starten, groeien en bloeien.

Het werkbezoek aan Matagalpa was heel erg inspirerend. Het heeft mijn ogen geopend ten aanzien van de geweldige mogelijkheden en kansen die er voor de ondernemers voor het oprapen liggen in dit land. Ik was ook blij verrast door de vaak heel enthousiaste mensen die wij bij diverse organisaties hebben ontmoet. Het gaat natuurlijk niet allemaal vanzelf en ook niet heel gemakkelijk, maar ik verwacht dat met de juiste steun en sturing vanuit de zijde van de Stedenband er goede kansen zijn dat het op te zetten CEDEM een succes gaat worden. De keuze van (lokale) kennis als uitgangspunt van de wijze van ondersteunen van het mkb in Matagalpa lijkt mij, ook na het bezoek, nog steeds de juiste.

Harrie Vekemans

Miranda van der Klaauw

opening schoolje in El Chile vanuit het project "Alle kinderen naar school"

foto: Miranda van der Klaauw

Nieuwe muurschilderingen in Tilburg

Op 14 december werden aan de Korvelseweg en op het Besterdplein twee muurschilderingen onthuld die Tania Gutiérrez in de maand oktober met kinderen van basisscholen De Triangel, Zonnestein, De Stappen en De Zuidwester heeft gemaakt. Tania is een kunstenares uit Estelí (Nicaragua). Zij was drie weken in Tilburg.

De genoemde scholen maken voor hun brede-schoolactiviteiten op het gebied van creatieve vakken gebruik van de deskundigheid van Nancy Swaanen (oprichter van SNENS, een bureau dat zowel de ontwikkeling als de uitvoering van educatieve kunstprojecten en workshops verzorgt). Via hun contacten met de managers van de Tilburgse Linten Korvel en Besterd participeren de vier scholen al twee jaar in het kunstproject KinderKunstLint. Via de Stedenband kwam de mogelijkheid aan de orde om met behulp van een muurschilder uit Nicaragua twee *murales* (muurschilderingen) door kinderen te laten maken: één op Korvel en één op De Besterd.

Ontwerp

Het werk is op losse houten panelen geschilderd en later op locatie afgemonteerd. Overleg tussen Nancy Swaanen, Miranda van de Stedenband en de gemeente Tilburg leidde ertoe dat de gemeente zorgde voor de benodigde panelen en voor de montage ter plaatse. Het ging om een muurschildering van 2,50 bij 3,75 meter op zijgevel van het Rode Kruisgebouw op De Besterd en een heel grote muurschildering van 4,75 bij 8,50 meter op de staalconstructie tegen een gevel van een pand, dat al vele jaren op sloop staat te wachten, aan de Korvelseweg. Over de locatie van de muurschildering op Korvel is even wat onduidelijkheid geweest, maar gelukkig heeft Bernie (onze aannemer) alles toch tegen de staalconstructie van de oorspronkelijke gevel mogen en kunnen plaatsen.

De muurschildering op De Besterd werd geschilderd door leerlingen van basisschool De Stappen, de muurschildering op de Korvelseweg door leerlingen van De Triangel, Zonnestein en De Zuidwester. De kinderen hadden van tevoren veel tekeningen gemaakt die Tania kon gebruiken bij het ontwerp van de muurschilderingen. Tania kreeg een map met daarin zo'n 180 kindertekeningen en stond voor een zeer zware klus: om op achttien panelen, die over drie scholen verdeeld zouden worden, een ontwerpschets te maken. Gelukkig hadden SNENS en de Lintenmanager van de Korvelseweg een prachtig leegstaand winkelpand (voorheen van de Videogigant) geregeld, waar alle panelen op de grond aaneengesloten konden liggen zodat een samenhangend geheel gemaakt kon worden.

Traan

Op maandag 1 oktober konden we terecht in dit winkelpand. Vanaf die dag kreeg Tania ook hulp aangeboden van Tamara Prado uit Matagalpa, die vanwege haar huwelijk met Stijn Couwenberg

Tania en Tamara zoeken tekeningen uit
foto's: Jan Duijvekam

het Tilburgs-Matagalpese bruidspaar, met de traan

op De Triangel

op Zonnestein

op De Zuidwester

op De Stappen
foto: Herman Fitters

mural voor De Besterd

muurschildering op Korvel

voor drie maanden over was uit Nicaragua. Tamara heeft gedurende drie weken vrijwel iedere werkdag mee geschilderd, kinderen begeleid en penselen schoongemaakt. Op nogal wat kindertekeningen stond toevallig een bruidspaar. Tania heeft er Tamara een uit laten kiezen en dit tafereel is in de mural verwerkt. Later heeft ondergetekende er nog de spreekwoordelijke traan op geschilderd.

Tania heeft met krijt het ontwerp getekend, uitgaande van zoveel mogelijk kindertekeningen en er ook nog rekening mee houdend dat tekeningen van kinderen van De Triangel op het voor De Triangel bestemde deel van de panelen verwerkt werden. Enzovoorts. Een haast onmogelijke klus, die ze toch op bewonderenswaardige wijze geklaard heeft.

Daarna is Tania met kinderen aan de slag gegaan. Iedere drie kwartier met een ander groepje van vijf à zes leerlingen en om de twee dagen op een andere school. Tevoren is zij even in de klassen geweest om zich aan de kinderen voor te stellen. Alle kinderen vonden het geweldig om met een Nicaraguaanse kunstschilder te mogen samenwerken en waren zeer enthousiast en gemotiveerd.

Op locatie

Na twee weken waren de meeste panelen beschilderd. In het winkelpand aan de Korvelseweg werden alle panelen weer samengevoegd en konden overgangen, details en hiaten bijgeschilderd worden. Met dank aan Tamara en Stijn, en ook een aantal andere helpers is Tania erin geslaagd om dit gigantische werkstuk af te krijgen. Donderdagmiddag 18 oktober kon de eerste laag vernis erop en vrijdagmiddag de tweede, waarna Nancy van SNENS ons bij café Berlijn trakteerde op een heerlijke en zeer welverdiende pint. Het was toen zo zacht dat we nog lekker buiten konden zitten.

Het resultaat ziet er schitterend uit; alsof er een mega-bloemstuk op de Korvelseweg staat. Tania was inmiddels al weer in andere Nederlandse steden aan het werk. Gelukkig was ze op vrijdag 16 november even terug in Tilburg om aanwezig te zijn op het huwelijksfeest van Tamara en Stijn. En zaterdag heeft ze met eigen ogen de mural in volle glorie, op locatie kunnen bewonderen. Ze was zeer tevreden, en terecht. Zondag 18 november vloog Tania terug naar Nicaragua. We hebben beloofd om haar veel foto's van de onthulling te sturen.

Complimenten voor Tania Gutiérrez uit Estelí en ook voor iedereen die bij dit project behulpzaam is geweest.

Jan Duijvekam

Voortgang Moeder- en Kindcentrum

Geduld is een schone zaak, maar het is soms moeilijk op te brengen. De bouw van 'de Clínica', zoals we het Moeder- en Kindcentrum voor het gemak noemen, heeft heel wat voeten in de aarde gehad.

De fondswerving was moeilijker dan gedacht, het tekenen van de juiste contracten met de nodige toezeggingen en garanties duurde langer dan nodig en nu de bouw eenmaal begonnen is, is het de aannemer die meer tijd neemt dan gepland, omdat hij niet veel mensen tegelijk kan laten werken aan het gebouw. De ingehuurde supervisor zit er bovenop en controleert op kwaliteit. Het spreekt vanzelf dat kwaliteit boven snelheid wordt gesteld. De bouw zal dit jaar wel afkomen, maar dan moet het pand nog worden ingericht en een ambulance aangeschaft. Een kerstkindje zal er dit jaar dan ook niet geboren worden in de Clínica.

Als het centrum eenmaal open is en draait, is het de bedoeling dat alle gewone bevallingen van vrouwen uit de hele regio Matagalpa hier gaan plaatsvinden. Bevallingen waarbij complicaties worden verwacht, worden doorverwezen naar het ziekenhuis. Ook moet het centrum de plek worden waar alle moeder- en kindzorg zich concentreert. Op deze manier willen de gemeente en het ministerie van Gezondheid de moedersterfte verder terugdringen en kinderen van nul tot vier jaar gezond laten opgroeien. Een belangrijke bijdrage aan het behalen van millenniumdoel 5!

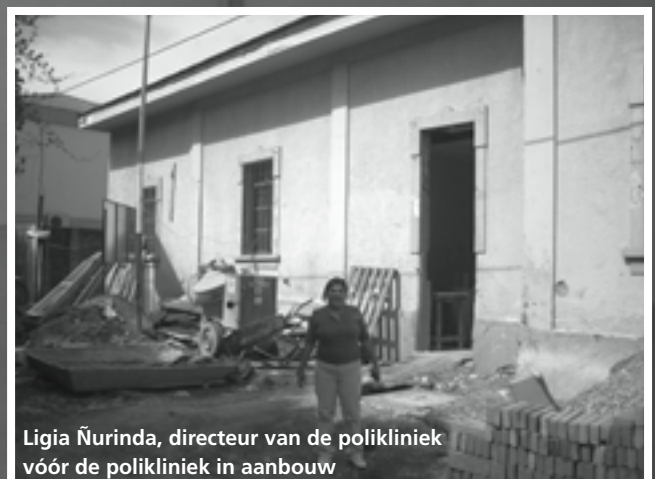

Opening

Wethouder Berend de Vries mag de Clínica begin april openen als hij op werkbezoek is in Matagalpa. De gemeente Tilburg is ingegaan op een uitnodiging van het LBSNN (het landelijk beraad van stedenbanden) en reist samen met vertegenwoordigers van andere Nederlandse gemeenten die actief zijn in Nicaragua. Tijdens dit bezoek organiseert de Nederlandse ambassade een symposium om terug te blikken op dertig jaar ontwikkelingssamenwerking. De ambassade verhuist volgend jaar naar Panama, omdat de Nederlandse regering met minder landen gaat samenwerken en ook andere accenten legt.

Miranda van der Klaauw

binnenruimte van de Clínica in aanbouw
foto's: Miranda van der Klaauw

Ligia Nurinda, directeur van de polikliniek
vóór de polikliniek in aanbouw

Nicaragua Nu Gemeenteraadsverkiezingen

gemeenteraadsverkiezingen 2012
foto's: internet

Sadrach Zeledón blijft burgemeester
De gemeenteraads- en burgemeestersverkiezingen van november in Nicaragua zijn rustig verlopen. Misschien iets te rustig, want de opkomst was vrij laag. In alle provinciale hoofdsteden heeft de sandinistische (linkse) partij de meerderheid behaald. Dit betekent dat burgemeester Sadrach Zeledón op zijn post kan blijven in Matagalpa. De gemeenteraden worden met ingang van deze verkiezingen aanmerkelijk groter. In Matagalpa worden veertig raadsleden benoemd (vergelijkbaar met Tilburg). Dit waren er tot nu toe twaalf.

Zondag 4 november vonden in Nicaragua de burgemeesters- en gemeenteraadsverkiezingen plaats in 153 gemeenten.

Volgens de kiesraad had bij tellen van ruim 97 procent van de stemmen de sandinistische partij, FSLN, in 134 gemeenten gewonnen (was 105). De Partido Liberal Independiente, PLI, van Eduardo Montenegro won in twaalf gemeenten. De Partido Liberal Constitucionalista, PLC, van Arnoldo Alemán won in twee gemeenten; De regionale partij Yatama won in drie gemeenten aan de Atlantische kust en de Alianza Liberal Nicaragüense, ALN, won in een gemeente. In één gemeente is de uitslag nog niet definitief vastgesteld. Volgens de kiesraad nam 57 procent van de stemgerechtigde Nicaraguanen deel aan de verkiezing van 153 burgemeesters en hun vice burgemeester en 6.076 raadsleden. Volgens nationale waarnemers van IPADE en Etica y Transparencia lag de opkomst net onder de vijftig procent. Zij hanteren een andere basis voor het aantal stemgerechtigde Nicaraguanen. In Nicaragua moet allereerst een stempas worden aangevraagd. De regering wordt verweten daarmee te manipuleren waardoor niet alle Nicaraguanen hun stem kunnen uitbrengen. Waarnemers van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) geven in een eerste debriefing over de verkiezingen aan dat de verkiezingen plaats vonden in een klimaat van *civismo* (beschaafd). De Nicaraguaanse kranten melden geen noemenswaardige incidenten. Oppositiepartijen en de Verenigde Staten dringen al langere tijd aan op meer transparantie in het verkiezingsproces in Nicaragua en in het bijzonder binnen de omstreden nationale kiesraad.

Onderzoeken wijzen uit dat de bevolking relatief weinig vertrouwen heeft in het publieke bestuur. Verder is de oppositie extreem verdeeld en biedt daarmee geen alternatief. Opvallend was de afgelopen weken in Nicaragua dat in geen enkele stad publiek campagne werd gevoerd.

De nieuw gekozen gemeentebestuurders zullen in de loop van januari en februari 2013 aantreden. Hun zittingstermijn is vier jaar. De vorig jaar herkozen president Ortega en het nationale parlement hebben een zittingstermijn van zes jaar. Het betekent dat voor de komende vier jaar gemeentebesturen en nationale regering bekend zijn en gezamenlijk kunnen optrekken in de opbouw van het land. De economische perspectieven zijn gunstig voor Nicaragua. De inkomsten uit export en uit toerisme nemen toe alsook het aantal buitenlandse investeringen.

Binnen de Asociación de Municipios de los Hermanamientos Nicaragua - Holanda (AMHNNH) betekent de uitslag dat San Pedro de Lovago overgaat van de conservatieve partij (PC) naar de PLI en dat El Rama overgaat van PLC naar de sandinistische partij. De overige gemeentebesturen blijven in handen van de sandinistische partij. De exacte uitslag van de verkiezingen voor uw Nicaraguaanse partnerstad kunt u nalezen op de website van de nationale kiesraad: www.cse.gob.ni

Ronald van der Hijden
directeur LBSNN

stembus tijdens de gemeenteraadsverkiezingen

enkele van de eilanden

Colombia krijgt betwiste eilanden, maar Nicaragua viert een feestje

Na jaren van juridische strijd tussen Colombia en Nicaragua over de status van een eilandengroep in de westelijke Cariben is er een definitieve uitspraak. 'Colombia en niet Nicaragua heeft de soevereiniteit over de eilanden', oordeelde 20 november de hoogste rechter van het in Den Haag gevestigde Internationale Gerechtshof. Slecht nieuws voor Nicaragua en goed nieuws voor Colombia, zo lijkt het op het eerste gezicht. Maar het omgekeerde is waar. Terwijl er in Nicaragua sprake was van een feeststemming, waren in Colombia vooral woedende reacties te horen. Weliswaar bepaalde de rechter dat de eilanden Colombiaans grondgebied zijn, maar de zee eromheen is grotendeels toegewezen aan Nicaragua. En het is precies dat laatste waar het beide landen om te doen was. De wateren rondom de eilanden herbergen een enorm potentieel aan olie en gasvoorraden. De Nicaraguaanse president Daniel Ortega zei vlak na het oordeel: 'Het Hof heeft Nicaragua gegeven wat ons toebehoort, duizenden (vierkante) kilometers natuurlijke rijkdommen'. De Colombiaanse president Manuel Santos reageerde op de nationale televisie verbolgen over het feit dat een verdrag met Nicaragua, daterend uit 1928 en waarin voor Colombia gunstige maritieme grenzen waren afgesproken, niet van toepassing werd geacht. Het Hof oordeelde dat Nicaragua toentertijd het verdrag onder dwang had ondertekend.

Bron: *Trouw*, 21 november 2012, redactie buitenland

Op reis met de matagalapipa ... naar Matagalpa natuurlijk!

Augustus. Mayke en ik op de fiets op vakantie in Noordoost-Nederland. Traject van Emmen naar Ommen. Zenuwachtig getril van mijn mobieltje in mijn broekzak. Dan maar even afstappen en luisteren wie er aan de andere kant van de lijn mij zo nodig moet hebben.

Jan Duijvekam. 'We hadden toch afgesproken dat we het nog zouden hebben over hoe kinderen op onze stand op de Bazouq van 1 september te betrekken bij de Stedenband en het project "alle kinderen naar school"?' 'Jazeker, Juan' ... nou en dat werd het begin van een supergoed idee om met kinderen vogeltjes te beschilderen en de producten op te sturen naar vriendjes in Matagalpa. Het idee van de uitwisseling van koffiekopjes, gelanceerd door Tilburg CowBoys was eerlijk gezegd een prima inspiratiebron.

Jan aan de slag. Hij maakte een mal waarmee in korte tijd van klei kleine vogeltjes konden worden gefabriceerd. Voor 1 september hadden we er volop en wel zo'n vijftig kinderen wilden er tijdens Bazouq mee aan de gang. Om de productie- en vervoerskosten enigszins te kunnen betalen, vroegen we anderhalve euro per setje van twee vogeltjes. De kinderen konden beginnen. Beide vogeltjes werden met waterverf van een prachtig, kleurig verenkleed voorzien. Ook een aantal volwassenen klommen in het penseel. Een van de vogeltjes kon het kind mee naar huis nemen; het andere zou naar Nicaragua worden gestuurd, de matagalapipa van Jeroen de Leijer achterna. Maar voordat dat ging gebeuren werd er van de kunstenaar en het vogeltje dat verstuurd ging worden een foto gemaakt. Ook die foto was voor het kind in Matagalpa bestemd.

De eerste lichter ging mee in de koffer van Miranda, die in oktober een bezoek bracht aan onze zusterstad. Met veel plezier en grote dank werden de vogeltjes op onze zusterscholen ontvangen. Miranda maakte ook van de ontvanger een mooie foto, die na thuiskomst bij de oorspronkelijke schilder(es) bezorgd werd. Veel kinderen uit Matagalpa hadden een leuk bedankbriefje geschreven, op een aantal daarvan werden de kinderen uit Tilburg van harte uitgenodigd om een keer naar Matagalpa op vakantie te komen. Ook kregen we als organisatoren leuke reacties van de mensen hier uit Tilburg.

Inmiddels zijn er op verschillende plekken in de stad nog meer vogeltjes geschilderd die liggen te wachten totdat ze mogen uitvliegen naar Nicaragua. Zo stonden Herman en Ingrid op een marktje bij de kinderboerderij in hun buurt met dezelfde actie. Tijdens de Kinderboekenweek werd op sbo Zonnestein, obs Koolhoven en de basisschool St. Ceacilia in Berkel-Enschot in enkele klassen ook met veel plezier meegedaan aan deze actie. Bij de uitreiking van het eerste boek over Eefje Wentelteefje die naar Matagalpa gaat, waren we ook present. In kinderboekenwinkel De Zevensprong vond die manifestatie plaats en ook daar konden kinderen vogels beschilderen. Matagalpa kwam weer dicht bij voor deze kinderen en er zal ongetwijfeld over een tijdje bericht terugkomen van de kinderen die zo'n prachtige vogel in hun Matagalpese huis hebben hangen.

Administratief was het wel een hele klus. De juiste namen bij de gemaakte foto's, aangevuld met de vogel in de goede kleuren. Vooral Jan en Mayke hebben daar keihard aan gewerkt. Een heel leuke, ludieke actie, waarbij kinderen uit Tilburg en Matagalpa opnieuw de mogelijkheid werd geboden met elkaar in contact gekomen. Waar zo'n telefoontje op de grens van Drenthe en Overijssel al niet toe kan leiden.

Frans Couwenberg

31

32

35

kinderen in Tilburg
 31. Emin Rahmani
 32. Jinte en Mirre Visser
 35. Aimey van Erven
 foto's: Mayke van den Broek

kinderen in Matagalpa
 31. Fernando
 32. Kenet en Kener
 35. Harbin
 foto's: Miranda van der Klaauw

Kunstveiling voor beter onderwijs in Matagalpa: groot succes

Op zondag 25 november werd in theater De NWE Vorst dé kunstveiling georganiseerd -uniek in Tilburg- door vrijwilligers van de Stedenband Tilburg-Matagalpa en leden van de Algemene Onderwijsbond (AOB).

Vorbereiding

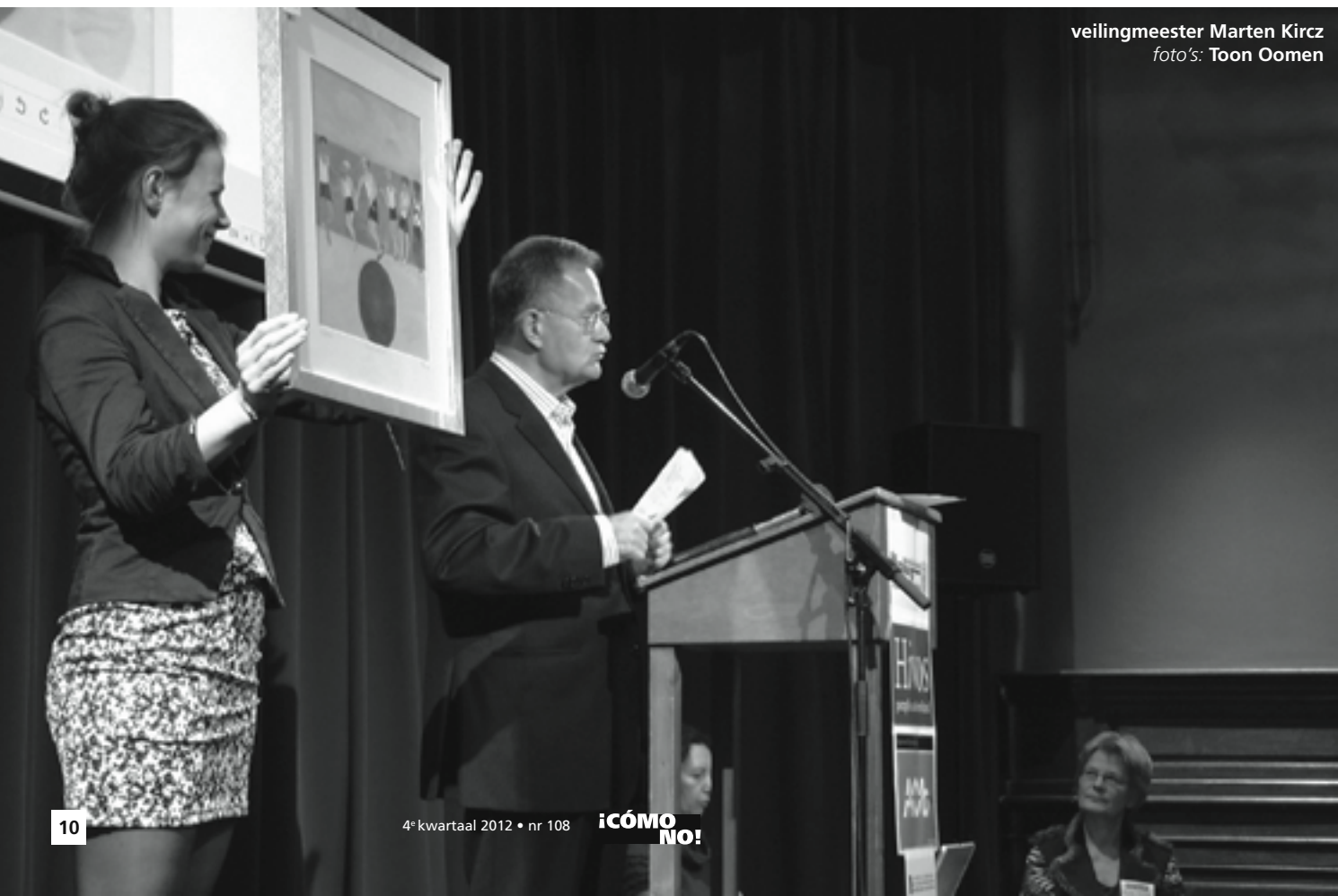
De werkgroep van vijf kwam voor het eerst op 17 september bijeen. We realiseerden ons dat het een gigantische klus zou worden, maar dat het zeker de moeite waard was. Het doel stond ons duidelijk voor ogen: het bijeenbrengen van geld voor nascholingscursussen voor leerkrachten uit Matagalpa en omgeving. Vergaderingen over hoe alles in goed banen te leiden werden belegd, vragen besproken over wie benaderen, over de publiciteit, over taken en verantwoordelijkheden, zo ook over de dag van de veiling zelf: wie doet wat? En dan die kijkdagen om mensen in de gelegenheid te stellen kennis te maken met de te veilen werken. Leuk, maar wel veel op het bordje!

Waarom?

Er bestaat al lang een contact tussen leden van de AOB en ANDEN (de onderwijsvakbond in Matagalpa). Er is lange tijd geld ingezameld voor beurzen voor onderwijzers/essen om ze in de gelegenheid te stellen te studeren; daar is enkele jaren geleden verandering in gekomen op verzoek van onze counterpart Comité Mano Vuelta. Het zou beter zijn om het ingezamelde geld te besteden aan nascholingscursussen van leerkrachten die al lange tijd voor de klas staan. Zo hebben we -samen met de vele donateurs- die cursussen kunnen realiseren, de laatste in 2011. We hebben dat tijdens ons werkbezoek in dat jaar geëvalueerd en wel zó dat herhaling zeer gewenst was. We zagen dus de noodzaak in om meer geld in te zamelen. In 2004 hadden we op succesvolle wijze een kunstveiling georganiseerd. Vandaar dat dat idee weer opgepakt werd -weliswaar na enig uitstel.

25 november

De datum 25 november was niet willekeurig: we wilden aansluiten bij een bestaande activiteit, in dit geval: het Cultureel Café, dat elke laatste zondag van de maand plaatsvindt in De NWE Vorst te Tilburg. De kunstwerken waren aldaar voorafgaand aan de kunstveiling al tentoongesteld tijdens de kijkdagen om geïnteresseerden de gelegenheid te bieden vooraf al kennis te maken met de werken. Die zondag werd er in alle vroegte aangepakt: het gesjouw van grote en kleine schilderijen, geglazuurd keramiek (van Jan Duyvekam) en andere kunst op nummer van de ene plek naar de andere, de tafels in slagorde zetten voor de ontvangst van eventuele kopers en het inrichten van de markt (ook was er gelegenheid om voor vaste prijzen kunst te kopen). Het Culturele Café werd besloten met het veilen van een tekening, ook ten bate van beter onderwijs in Matagalpa, een genereus gebaar. Om klokslag kwart over twee opende wethouder Marjo Frenk de kunstveiling met een kort praatje. Ook zij was er helemaal in het begin bij: het bouwen van een kleuterschool in 1984. De mijlpaal voor het ontstaan van de stedenband met Matagalpa.

veilingmeester Marten Kirz
foto's: Toon Oomen

kunstenwerken tijdens de kijkdag

LANDELIJK BERAAD
STEDENBANDEN
NEDERLAND-NICARAGUA

fotograferen van de kunstwerken

De veiling

Marjo gaf het stokje door aan de veilingmeester, Marten Kircz, niet onbekend in Tilburg sinds de kunstveiling van 2004. Hij is lid van het hoofdbestuur van de AOb en zeer betrokken bij onderwijsinitiatieven zoals 'Alle kinderen naar school' in diverse zogenaamde derdewereldlanden. Op zijn eigen wijze kondigde Marten in vlot tempo de werken aan, met humor en ook met aandacht voor het doel van de veiling. Vooraf dacht ieder dat het aantal werken (83) te hoog zou zijn om allemaal aan te kunnen bieden, maar dat bleek gelukkig gelogenstraf te worden. Er waren enkele werken die eruit sprongen -op het gevaar af andere te vergeten- namelijk het werk van Charlotte Molenkamp dat werd ingezet op 2000 euro waarmee deze bekende Tilburgse kunstenaar een bijzondere bijdrage leverde aan het project. Het werk werd aangeboden én verkocht, zo ook werken van Hans van Zummeren en vele anderen. Om de kunstenaar hun materiaalkosten te vergoeden was vooraf afgesproken dat twintig procent van de verkoopprijs naar de kunstenaar zou gaan, dat wil zeggen dat maar liefst tachtig procent rechtstreeks naar het project gaat. De kunstveiling bij De NWE Vorst bracht ruim 8000 euro op*. Het is ontegenzeggelijk een groot succes, waarvoor we ieder die een bijdrage heeft geleverd, zeer hartelijk bedanken.

Toon Oomen

* Dit wordt nog verdubbeld binnen het programma *Caminando Juntos* door LBSNN en Hivos ten behoeve van beter onderwijs.

Vuelta a Matagalpa 2012

Het is weer gelukt om onze fietstocht, de Vuelta, te organiseren. De voorbereidingen waren niet makkelijk, maar door ervaringen van vorige jaren was het weer een mooie route met interessante afstappunten. Deze keer leidde de route zuidwaarts, via Hilvarenbeek naar Nieuwkerk, en terug naar Tilburg via het Bels Lijntje.

Ik had afgesproken met Theo, samen zijn we naar het startpunt, basisschool Zonnestein, gefietst. We kwamen daar ongeveer gelijk met Ingrid aan. Bij de school waren Frans, zijn zoon Stijn en Tamara, diens Nicaraguaanse vriendin. De conciërge van de school was er ook; hij had de koffie al klaarstaan. Even later kwamen Andre en Ruud. We waren bijna klaar met het ophangen van vlaggen, spandoeken en wegwijspijlen toen Roy, mijn zoon, met de taxi arriveerde. Niet veel later kwamen de eerste fietsers. Er waren veel bekenden, maar ook veel nieuwe gezichten. Het werd al snel druk; zoveel volk hadden we niet verwacht. Mensen stonden in de rij om zich in te laten schrijven. We merkten al snel dat we niet genoeg boekjes met routebeschrijving hadden. Gelukkig stonden we bij een school, en de conciërge kon nog snel wat kopieën maken. Andre en Theo vertrokken met de auto, op twee plekken langs de route deelden ze drinken en fruit uit. Ruud ging samen met Sandra naar de afstappunten. Ingrid en ik bleven bij de school tot alle fietsers vertrokken waren. We waren al bezig met opruimen toen er net voor 12 uur nog een paar fietsers aankwamen.

Vreemde bonen

Toen iedereen onderweg was, vertrokken we naar het eerste afstappunt. Omdat we op tijd -vóór de deelnemers- bij het afstappunt moesten zijn, namen we een kortere route. Het eerste afstappunt was Pluk&Plenty, een grote groentetuin. Bij Pluk&Plenty is een grote eettafel met een overkapping en een huisje met een grote kachel. Toen we aankwamen was het goed druk. Aan de grote tafel zaten mensen soep te eten, anderen liepen de tuin te bewonderen. Eind september is de tijd dat veel producten geoogst kunnen worden. Bij deze tuin mogen mensen zelf groenten oogsten, en veel mensen liepen dan ook met hun handen vol. Kinderen waren aardappelen aan het uitgraven en bij de kruidentuin werd ook veel geplukt. Zelf heb ik jarenlang een groentetuin gehad, maar toch waren er veel planten die ik niet kende. Vreemde bonen, soorten sla die ik nooit gezien had, onbekende kruiden. Het was jammer dat Ingrid en ik weer verder moesten fietsen om op tijd te zijn bij de volgende pleisterplaats, want het was er gezellig en net toen we weggingen begon de tuinman met een rondleiding.

Ecologisch tuinieren

Het tweede afstappunt was de Naturentuin, een ecologische tuin van 2000 vierkante meter. In 2011 is een groep vrijwilligers met de Naturentuin begonnen. Doel ervan is natuurbeleving en educatie. Het is een verschrikkelijk mooie tuin, met kruiden,

bloemen, groenten, een boomgaard, bijen en een grote vijver. Er stond een kraampje met voorlichting over Velt, een van oorsprong Belgische vereniging voor ecologisch tuinieren. Binnen was een ruimte waar een voorlichtingsfilm te zien was. Er waren ook hier weer veel mensen, en een goede sfeer. In de tuin kwam ik Roy tegen, hij was in de vijver waterdiertjes aan het vangen met een schepnet. Hij had een kaart waarop hij de gevangen diertjes kon opzoeken. Hier had ik ook wel wat langer willen blijven, maar wij moesten als eersten aankomen bij het eindpunt.

toekomstvoorspellen aan de hand van natuurlijke materialen bij Pluk & Plenty
foto's: Herman Fitters

Naturetuin in Nieuwkerk

een traditionele (handgedreven) appelpers in actie op een boerderij in Nieuwkerk

Marijn eet een Oost-Indische kers (een eetbare bloem) bij Pluk & Plenty

Appeltjes

Het derde afstappunt was bij een schapenhouder. Er waren veel mensen, maar de schapenhouder was op dat moment nergens te vinden. Waarschijnlijk was hij bezig met een rondleiding voor de eerst aangekomen groep. Omdat er een paar fietsers van de Vuelta al doorreden, moesten wij ook verder. De route ging vanaf daar deels over een zandpad, een vast onderdeel van de tocht. Toch nog best zwaar. Ongeveer halverwege het Bels Lijntje kwamen we Andre en Theo tegen. Ze deelden appeltjes uit aan de fietsers. We stonden even te praten, toen we een sms-berichtje kregen van Donna. Donna had wel geholpen met de voorbereiding, maar tijdens de tocht was ze op vakantie op Curaçao. De Vuelta-fietsers zaten ons op de hielen, dus snel verder.

Quiz

Het eindpunt was Grotto in de Warande. Het is een gebouw van glas, met binnenin een grot. Het staat op een open plek, in een groot grasveld waar alle paden van het sterrenbos De Warande op uitkomen. We waren nog een spandoek aan het ophangen toen de eerste fietsers al aankwamen. Grotto liep langzaam vol en buiten op het terras zaten ook fietsers na te genieten. Toen de laatste fietsers aangekomen waren, was het tijd voor de quiz. Moeilijke vragen, maar er was toch weer iemand die alle antwoorden goed had. We hebben nog even bij elkaar gezeten, met Theo, Andre, Ruud, Ingrid. We hebben veel positieve reacties gehoord en er waren veel deelnemers. Zal er volgend jaar weer een Vuelta zijn? Ik hoop van wel!

Rutger van Weert

Mercado norte

Motor van de Matagalpese economie, wachtend op een behoorlijke infrastructuur

De productie afkomstig van landbouw en veeteelt in het departement Matagalpa is een economische activiteit die van vitaal belang is voor de ontwikkeling van de economie. Over het belang van deze productie wat betreft genereren van inkomsten en werk bestaat geen twijfel. We staan er eigenlijk weinig bij stil hoe bepaalde plekken in stedelijk gebied, die sinds mensenheugenis een sleutelrol hebben gespeeld in de lokale economie, in sociale relaties en in de vermenging van dorpelingen en bezoekers, functioneren. We doelen hier op de markten, deze drukke, wanordelijke en dikwijls ongezonde plaatsen waar een overvloed is van allerhande diensten en producten. In Matagalpa ligt een van deze centra: de mercado norte in Guanuca.

Matagalpa is een van de voornaamste departementen voor nationale voedselproductie. Volgens de UNAG (nationale unie van landbouwers en veehouders) vertegenwoordigt deze productie achttien procent van het bruto binnenlands product. Een andere reden waarom Matagalpa beschouwd wordt als een belangrijke productiezone, is dat de productie van koffie er veertig procent vertegenwoordigt van het totaal aantal uitgevoerde koffiebonen. Gegevens die verschaft worden door Antonio Solórzano, voorzitter van UNAG, geven een idee over de omvang van de voedselproductie die in het departement Matagalpa wordt gegenereerd: met slechts vijf procent van de voedselproductie in het departement kan men voorzien in de vraag van de stad Matagalpa, de vierde stad met de grootste bevolking op nationaal niveau (133.416 inwoners volgens de nationale volkstelling in 2005).

De mercado norte

De belangrijkste toegangspoort tot de stad Matagalpa voor voedingsmiddelen is de markt in de wijk Guanuca. Dit zorgt ervoor dat hier ook de terminal gevestigd is van de bussen van de transportcoöperatie Musún (COTRAMUSUN): handel en transport versmelten met elkaar en brengen een beweging op gang van handelswaar, passagiers en handelaars die al begint in de vroege uren. De bussen, bomvol met passagiers, arriveren met koffiebonen, fruit, zuivelproducten, groenten en kippen. Op de terugweg naar de plaats van oorsprong zijn ze geladen met zakken kleding, schoenen, bereide voedingsmiddelen, productiemiddelen en alle verbruiksartikelen die maar nodig zijn voor het leven op het platteland.

Pedro Arceda, die twintig jaar ervaring heeft in de verkoop van bonen en mais, vertelt dat op deze markt in het hoofdseizoen dagelijks een gemiddelde van 400 quintales (één quintal stemt overeen met het gewicht van honderd pond) bonen aankomt. In het laagseizoen zijn het honderd quintales. Dagelijks worden ook 200 quintales mais aangevoerd en op het einde van het koffienseizoen gemiddeld 400 quintales koffie. De plaats van herkomst van de bonen is verschillend, in december en januari komt de laatste oogst vooral uit San Ramón, Samulalí en El Chile. Groenten komen het hele jaar vanuit de hoger gelegen gebieden zoals Los Lipés en Aranjuez, Yasica en El Cua. Ook de handel in zuivel is de moeite waard. Zo komt Isabel Romero dagelijks uit de gemeenschap El Jobo van de stad Matiguás met een gemiddelde van vijf melkbussen, waarvan elke bus zo'n tachtig liter bevat.

In de zone waar bereide voedingsmiddelen worden verkocht, bekend als *comedor* of eetzaal van de markt, is de toestroom van mensen naar de 25 kramen aanzienlijk. De meest bezochte kramen ontvangen volgens de eigenaars gemiddeld tot 500 klanten per dag.

Heel deze koortsachtige bedrijvigheid ontwikkelt zich door de opeenstapeling van voertuigen en mensen wanordelijk en rommelig. Sinds haar ontstaan is de markt in Guanuca gebaseerd op improvisatie. Van een punt waar mensen en handelswaar afkomstig van de meest productieve regio's van het departement de stad binnenkwamen, werd de markt langzamerhand getransformeerd tot

groentekraam op de mercado norte
foto's: internet
mercado norte

eetkraam op de mercado in Guanuca

busstation op de mercado norte

een busterminal, voorraadplaats en markt voor bederfelijke waar, koffiebonen en verschillende andere handelswaar.

De cijfers tonen het belang van dit commercieel centrum aan en zijn betekenis om aan de noden tegemoet te komen, niet alleen van de Matagalpese bevolking maar ook ver daarbuiten.

Maar een wachtzone voor passagiers, een parkeerzone voor autobussen, een sanitaire voorziening en een speciale zone waar diensten worden aangeboden ontbreken in dit commercieel handelscentrum.

'Ik herinner me dat twintig jaar geleden de markt in Guanuca een ordelijke plaats was met een plan, ieder had zijn deel. Ik denk dat er chaos is ontstaan door nalatigheid van de gemeente. Wij, van de Kamer van Koophandel, hebben bij verschillende gelegenheden geprobeerd om door te dringen tot de gemeente, om Matagalpa het belang te laten inzien van een zone voor elke sector', zegt Leonel Lanzas, voorzitter van de Kamer van Koophandel en Industrie in Matagalpa.

De logica van het handelsverkeer

De producenten die hun oogst van de bergen naar beneden brengen maken van de gelegenheid gebruik om zaken en verbruiksgoederen in te slaan die in hun gemeenschap niet aanwezig zijn of die goedkoper te vinden zijn in Matagalpa. José Pérez Hernández is een producent van passievruchten uit San Dionisio. Ook hij brengt zijn oogst naar de markt in Guanuca. De reis naar Matagalpa duurt twee uur. Hij vertelt dat een broek in Matagalpa 300 córdobas kost terwijl de prijs in zijn gemeenschap wel 400 of 450 córdobas bedraagt. Maritza Laguna uit Muy Muy reist om de veertien dagen naar Matagalpa. Meestal koopt zij daar kip, uien, tomaten en gemalen koffie. Laguna zegt dat ze de kleding in Matagalpa moderner vindt. Enkele van de ondervraagde boeren zeggen dat ze het leuk vinden om de hele stad te doorkruisen, op zoek naar nog goedkopere plaatsen.

De spullen die via de *mercado sur*, de markt in het zuiden van de stad, binnenkomen worden daar niet allemaal verkocht; het grootste deel wordt verder doorgevoerd naar de markt in Guanuca en ook naar meer afgelegen steden zoals Matiguás of Río Blanco. Iemand van de mensen die hiervoor zorgt, is Eugenio López Fonseca, handelaar en tussenpersoon (persoon die rechtstreeks van de producent koopt en verkoopt aan lokale handelaars). Hij vervoert iedere week tomaten, uien, wortelen en een soort pompoenen naar andere steden. Het valt op te merken, volgens UNAG, dat de tussenhandelaars 47 procent vertegenwoordigen van de commercialisering in Matagalpa. Dit gegeven bevestigt de toevloed van koopmannen die samendrommen op de *mercado norte* om de producten van de boeren in te kopen tegen lage prijzen. Een beleid van aanmoedigingspremies voor de producenten zou de rechtstreekse verkoop van hun producten zonder tussenhandelaars kunnen bevorderen.

'De rol van de tussenhandelaars doet de prijs van het product stijgen omdat de boer minder voor zijn waren betaald krijgt. Bijvoorbeeld, een boer krijgt vijf córdobas voor zijn product, maar op de markt vindt je dat product voor twaalf of vijftien córdobas. Uiteraard is er een prijschommeling. Vandaar dat de winstmarge praktisch helemaal in handen is van de tussenhandelaar', zegt Róger Kühl, Matagalpees economist.

Een wanordelijke en vuile terminal

Om twaalf uur 's middags vindt een reiziger nergens een plaats om te zitten in de terminal van de transportcoöperatie Musún (COTRAMUSUN) op markt van Guanuca. Volgens de voorzitter van de coöperatie, Ramón Cortedano Mairena, kwamen er in december dagelijks zo'n 5000 mensen op de terminal aan. COTRAMUSUN beschikt echter niet over de faciliteiten om zo'n grote stroom mensen te verwerken. Verkopers en reizigers lopen overal door elkaar waardoor het heel wanordelijk wordt.

De laatste verbeteringen dateren van drie jaar geleden toen er enkele overdekte wachtplaatsen voor de reizigers werden neergezet. Volgens Cortedano Mairena kan de coöperatie zelf niet veel doen omdat het terrein eigendom is van de gemeente Matagalpa en waarvoor de coöperatie tweeduizend dollar huur betaald. Cortedano Mairena geeft toe dat COTRAMUSUN ondertussen is omgevormd tot een 'markt op zich' maar dat het vorige bestuur hem 'met de handen gebonden' heeft achtergelaten voor wat betreft de herschikking ervan. Hij bevestigt ook dat onder zijn leiding geen enkele uitbreiding meer toegelaten zal worden. >>

mercado norte in Guanuca

Momenteel wordt aan elke ambulante verkoper gemiddeld vijf córdobas gevraagd om in de zone rond te lopen. Volgens gegevens verkregen van Gilma Sánchez, administrateur van de terminal, zijn er zo'n 200 verkopers die op de markt onder deze voorwaarden werken.

Onder het bestuur van Nelson Artola (2005-2008) belofde de gemeente Matagalpa een herstructurering van de terminal. In een bericht in het dagblad *La Prensa* stond: 'Er zal asfalt worden gelegd en een gebouw van twee verdiepingen worden neergezet waarin een permanent bemand politiekantoor zal komen, er zal een loket van de bank komen, een apotheek, een zaaltje en sanitaire voorzieningen.' Bij navraag waarom deze werken niet werden uitgevoerd, zegt de huidige vice-burgemeester María Agustina Montenegro dat ze niet op de hoogte is van deze plannen, maar dat een belangrijke voorwaarde om het toezicht in en de aandacht voor de zone te verbeteren, een hervorming is van de belastingen.

Een ander probleem dat tot uiting komt in de zone waar de markt gelegen is, is de behandeling van afval en rioolwater. Enkele eetgelegenheden en kraampjes waar zuivelproducten worden verkocht, liggen vlakbij deze bronnen van contaminatie. Volgens Aldo Aráuz, verantwoordelijk voor de gemeentediensten van Matagalpa, beschikt ENACAL - de maatschappij voor drinkwatervoorziening en beheer van rioleringen- reeds over een machine speciaal uitgerust voor het oplossen van problemen met het regenafvoersysteem. Het toezicht op de netheid en de behandeling van afval moet volgens hem echter gebeuren door COTRAMUSUN, zoals dat ook vermeld staat in het huurcontract.

Het voortzetten van de inkomsten die in de commerciële zone van de markt gegenereerd worden door de economische bedrijvigheid van producenten, handelaars en kopers, vereist een verbetering van de omstandigheden, een uitbreiding en aanpassing van de infrastructuur en een betere inrichting van de hele zone. De beslissing om deze veranderingen te verwezenlijken ligt echter in handen van de gemeente Matagalpa en COTRAMUSUN. Beide instanties zouden het aanzien kunnen verbeteren van deze belangrijke toegangspoort tot de productie in het departement: het commercieel handelscentrum van de stad Matagalpa.

**Claudia Margarita Piñeda en
Gerald Corea Arista**

bron: *Revista Matagalpa*

vertaling: **Inge Van Dyck**

drukke op de mercado norte

'De geschiedenis heeft me gelijk gegeven'

Hoe Edén Pastora met macht omgaat

Edén Pastora (Metapa, tegenwoordig Ciudad Darío, 1937) is politicus en ex-guerrillero en een van de bekendste militaire leiders van het Frente Sandinista de Liberación Nacional (het FSLN of het Frente). Hij organiseerde als Comandante Cero de bezetting van het Nationale Paleis in Managua op 22 augustus 1978 samen met Hugo Torres (Comandante Uno) en Dora María Téllez (Comandante Dos). Begin jaren tachtig kwam er een breuk met het FSLN en Pastora richtte de Alianza Revolucionaria Democrática (ARDE) op, een anti-Frente-partij die door velen beschouwd werd als deel uitmakend van de contra's. Sinds enkele jaren staat Pastora echter weer op (zeer) goede voet met het FSLN en Daniel Ortega.

Dora María Téllez (Matagalpa, 1955) is historicus, politicus en ex-guerrillera bekend onder de naam Comandante Dos. Nadat ze het FSLN verliet, richtte zij in 1995 de Movimiento de Renovación Sandinista (MRS) op, een partij die zich keerde tegen Ortega die zich volgens haar steeds verder verwijderde van het oorspronkelijke sandinisme. Andere voormalige sandinisten als Ernesto Cardenal en Sergio Ramírez sloten zich bij de MRS aan. In 2008 liet Ortega, via de Kiesraad, de MRS verbieden aan de verkiezingen deel te nemen waarna Téllez in hongerstaking ging - het begin van het protest tegen de 'nieuwe dictatuur' van Ortega.

Hugo Torres Jiménez (León, 1948) generaal, ex-guerrillero van het Frente bekend onder de naam Comandante Uno. Later stond hij kritisch tegenover de regering van Daniel Ortega en sloot zich aan bij de MRS.

Edén Pastora, de mythische Comandante Cero vertelt over de sandinistische revolutie en hoe hij eind 1993 een ontmoeting heeft op het vliegveld van Mexico Stad met kardinaal Miguel Obando van de Nicaraguaanse kerk, die hem opwacht en benadert: 'Comandante, heb je vrede gesloten met God?' Dit verrast Pastora niet alleen, het ergert hem ook en hij kaatst de bal terug naar de kardinaal: 'Ik heb altijd op goede voet met God gestaan'. Obando werpt op: 'Hoeveel mensen heb je gedood? Buiten zichzelf van woede antwoordt Pastora: 'Eminentie, de mensen die ik gedood heb passen niet in deze ruimte en degenen die op mijn bevel zijn gedood passen niet in uw huis.'

Edén Pastora buldert het uit als hij deze episode vertelt. Gezeten op de veranda van zijn huis in Managua, een ruime verblijfplaats met als enig uiterlijk vertoon een geweer dat de comandante bescherming moet bieden. Al koffie slurpend zegt hij: 'De kardinaal en ik zijn goede vrienden, we zijn grote sandinisten.' De zin heeft een ironische lading. Er ligt in besloten dat sommige spelers van de recente Nicaraguaanse geschiedenis een omslag hebben gemaakt sinds Daniel Ortega, de oude strijder van het Frente Sandinista de Liberación Nacional (FSLN), in 2007 aan de macht terugkwam in dit kleine Midden-Amerikaanse land. Zowel kardinaal Obando alsmede Pastora hebben een ommekeer doorgemaakt: ze waren de vijanden van Ortega in de jaren tachtig tijdens de burgeroorlog, maar nu behoren ze tot de belangrijkste bondgenoten en aanhangers, wat meerdere mensen in verwarring heeft gebracht. Voor de media en de oppositie zijn de kardinaal en Pastora verworden tot karikaturen van de macht. Edén Pastora is geboren in 1937. Zijn vader werd vermoord door de Nationale Garde van Somoza toen Pastora acht jaar was. In de jaren zeventig trad hij toe tot de rijen van het FSLN, dat een guerrilla voerde die tot doel had om de meer dan veertig jaar durende dictatuur van Somoza omver te werpen. In 1978 werd Pastora een nationale held toen hij de leiding had over de mythische inname van het Congres, één van de hardste klappen die het dictatoriale regime opliep. Toch nam Pastora, na de sandinistische triomf in juli 1979 afstand van de revolutionaire leiding en brak begin jaren tachtig met de sandinistische leiders. Hij beschuldigde hen van verraad aan de revolutionaire idealen, omdat sommigen huizen van de voormalige oligarchie in bezit namen, zich met weelde gingen omgeven en pronkten met hun nieuw verworven rijkdom. Hij verklaarde de oorlog aan het sandinisme en organiseerde een groepje strijders in het zuiden van het land, dat velen in verband brachten met de contra's, die door de Verenigde Staten werden gesteund om het sandinistische bewind omver te werpen. In zijn studio, die hij 'de grot' noemt en waar hij omringd is met foto's die hem laten zien in olijfgroene kledij met het geweer in de aanslag, verloren in de oerwouden van het zuiden van Nicaragua, vertelt Comandante Cero wat hem heeft doen veranderen in een aanhanger van zijn toenmalige vijand, Daniel Ortega. >>

Edén Pastora
foto: Héctor Retamal
¡CÓMO NO!

Comandante Cero kort na de bezetting van het nationale paleis in 1978
foto: Mario López

Wat is uw relatie met president Ortega?

Niet veel, ik heb hem al zeven maanden niet gezien. De mensen denken dat ik dagelijks met hem ontbijt en dat we de hele dag revolutionaire en contrarevolutionaire moppen vertellen. Ze geloven dat hij doet wat ik hem inluister.

Er is veel gesproken over uw afstand van de beweging in de jaren tachtig. Later steunde u de contra's. Vanwaar deze verandering?

Iedereen wist dat ik geen contra was, ik was een sterke dissident. Ik streed niet tegen de revolutie, nooit vocht ik tegen het sandinisme. Ik bestreed de fouten van de Dirección Nacional die het revolutionaire proces in gevaar bracht. De Europeanen begrepen me niet. Nu zegt iedereen: 'Edén, je had gelijk'. Ik ging niet weg van het Frente (FSLN), het Frente verliet de sandinistische stellingen om een marxistisch-leninistische politiek te voeren.

Wie heeft u als eerste op de hoogte gesteld van uw vertrek binnen de FSLN?

Aan alle commandanten heb ik het verteld.

Wat was hun antwoord?

Ze geloofden me niet. Ze dachten dat Edén tevreden was met de sterren en de zoete smaak van de macht. Fidel Castro heeft ooit gezegd: 'De geschiedenis zal me gelijk geven'. Ik, Edén Pastora zeg: 'De geschiedenis heeft me gelijk gegeven'. Toen het volk zich tegen de Dirección Nacional uitsprak kreeg ik gelijk. En nu Daniel Ortega uitvoert wat ik destijds zei met een geweer in de hand, moet ik hem steunen.

Hoe kwam deze toenadering tot Ortega tot stand. Bent u hem gaan opzoeken?

Nee. Het Frente kwam naar mij, richting mijn sandinistische stellingen. Het zou ongeloofwaardig zijn om nu niet achter Ortega te staan.

Deze toenadering roept vragen op, omdat er in de jaren tachtig aanslagen op u zijn uitgevoerd. Zoals die van La Penca, waarbij er elf mensen omkwamen en u gewond raakte.

Er zijn zestien aanslagen op mij gepleegd. Van links, van rechts en van het midden. Er kwam een dag dat ik niet eens meer wist waar de bommen vandaan kwamen.

Woog het niet zwaar dat voormalige kameraden moordaanslagen op u beraamden. Heeft u het hen vergeven?

Het is geen kwestie van vergiffenis, maar van verzoening. Met de gehele contrabeweging, met alle sandinisten en met het gehele volk. Als we in haat blijven leven is het onmogelijk om Nicaragua weer op te bouwen.

Wat is uw verhouding tot uw oude strijdmakers, waarmee u het congres hebt bezet en die nu de criticasters van Ortega zijn?

Dora María Téllez en Hugo Torres (beiden ex-guerrillero's) staan aan de verkeerde kant, zij hebben zich verbonden met hun oude vijanden. Ik had mijn eigen manier om de fouten van het Frente te bestrijden. Ik heb me nooit verbonden met de contra's, noch met de oligarchie. Degenen die me ervan beschuldigden dat ik een sociaaldemocraat zou zijn en me hierom zelfs wilden vermoorden, zeggen nu over zichzelf dat ze sociaaldemocraat zijn. Ik lach me dood!

Wat heeft het Frente u geboden tijdens de hernieuwde benadering?

Het Frente kent me en weet dat ik geen economische belangen heb, maar zuiver politieke en dat ik sandinistisch ben en waarden heb. Ze weten dat de Noord-Amerikanen tevergeefs gepoogd hebben me om te kopen. Wat het Frente me bood? Hulp met mijn ultieme droom, de ultieme gekte in mijn leven. Het schoonmaken van de rivier San Juan.

U zegt dat de VS u wilde omkopen, maar ik heb begrepen dat u het was die naar de VS toog om steun te krijgen voor uw beweging tegen de revolutie.

Ik ben het niet gaan vragen, zij kwamen het me aanbieden. De Noord-Amerikanen wilden hun steun aan de contra's in het noorden legitimeren met de steun van Pastora in het zuiden. Ik wist dat je met duizend Edéns erbij het nog niet legitiem kon maken. Dus had ik een haat-liefde verhouding met de CIA. Ze gingen me haten toen ze doorkregen dat ze me niet in de hand hadden.

Wat was contact met de CIA?

Ik had direct contact met de hoogste chef, William Casey. Ze brachten me er naar toe om me angst aan te jagen. Toen ik tegenover meneer Casey stond zei ik: 'Ik wil niet dat ze morgen zeggen dat ik oneerlijk tegen jullie ben geweest. Ik ben sandinist en revolutionair'. Casey antwoordde hierop: 'Dus wat is uw probleem met de regering in Managua?' Ik vertelde dat die een marxistisch-leninistische revolutie wilde ontketenen zonder vrijheden, en dat ik een sandinistische revolutie wilde met vrijheden.

Wat boden ze u?

Wapens en geld in beperkte mate. Aan het Noorden (de contra's) gaven ze 600

kamp van ARDE aan de Río San Juan in 1984
foto: Marcelo Montecino

miljoen dollar en aan mij in het zuiden zes miljoen. Maar nooit hebben we gedaan wat ze wilden. Ik heb hulp gekregen van Khadaffi en van Fidel Castro, maar daar hoor ik niemand over. Als er een geweer op me wordt gericht, dan neem ik alle geboden hulp dankbaar aan. Zou ik dan voorwaarden moeten stellen? Het is moeilijk om iemand onder zulke omstandigheden te begrijpen.

U zegt zich onbegrepen te voelen. Vandaag de dag wordt u uw relatie tot Ortega verweten. Blijft u zich onbegrepen voelen?

Denkt u eens in hoe ik me voel als ze zeggen: 'Edén, jij bent de enige die zich niet heeft vergist!'

Wat is er over van de revolutie waar u voor streed?

De revolutie hield in dat de arbeider en de boer waardigheid verkregen. In de tijden onder Somoza werden de boeren als criminelen beschouwd. Jammer genoeg waren de commandanten van de revolutie zeer jong en stonden zij nog niet boven de partijen. Ortega, met zijn ervaring en bagage van de jaren tachtig en negentig, heeft het niveau van een staatsman bereikt. Nu wordt de revolutie gevoerd zoals deze in de jaren tachtig gevoerd had moeten worden.

Wat wordt er nu gedaan in tegenstelling tot de jaren van weleer?

De veranderingen op sociaal, politiek, economisch en democratisch gebied. Dat is het grote verschil. Nu wordt alles gedaan met respect voor de mensenrechten zonder aanzien des persoons, er is een einde gemaakt aan de bipolaire politiek. Er is absolute persvrijheid, je zou bijna zeggen libertijns. Daniel valt niemand aan, hij voert alleen uit. Hij heeft de gezondheidszorg verbeterd, het onderwijs, de woningen. Hij heeft het culturele en economische niveau van de Nicaraguanen omhooggetrokken. We stonden aan de rand van de afgrond en hij heeft er ons van weggeleid.

U nam afstand van het sandinisme omdat de revolutie de arbeidersklasse vergat. Nu wordt er gezegd dat het sandinisme gecorrumpereerd is en dat de leiders zich vrijken ten koste van het op één na armste land van het continent.

Er is geen enkel objectief fundament dat deze bewering ondersteunt. Toen was het wel zo dat de leiders als rijken woonden. Ze begingen vele morele fouten. Nu schrijft de pseudo-oppositie dat de gevangnissen uitpuilen met politieke gevangenen en doen ze alsof er gemarteld wordt en alsof er duizenden politieke gevangenen zijn. De waarheid is dat er veertig sociale projecten kunnen worden gerealiseerd omdat de leiders niet stelen. Anders zouden er nooit huizen, straten, ziekenhuizen, scholen en vliegvelden gebouwd kunnen worden.

Veel van deze werken worden gefinancierd door het geld dat de Venezolaanse president Chávez aan Ortega verschaft. Er zijn onderzoeken gaande waarbij de beschuldiging

Dora María Téllez
foto: Óscar Sánchez

Daniel Ortega met kardinaal Miguel Obando
foto: internet

wordt geuit dat een gedeelte van dit geld aan de strijkstok blijft hangen.

Het Nicaraguaanse volk is niet achterlijk. Als dit waar zou zijn, dan zouden zij Ortega nooit steunen. In 2007 won hij met een eenvoudige meerderheid van 38 procent. Tijdens de daaropvolgende verkiezingen won hij met 62 procent. Nu staat hij in de peilingen op tachtig procent.

De EU concludeerde dat de verkiezingen in 2011 ondoorzichtig waren.

Alle internationale waarnemers zeiden dat er sprake was van onregelmatigheden, ze spraken niet van fraude. Hier zijn we aan het leren wat democratie inhoudt, het is een proces. Ondoorzichtig waren de verkiezingen in de VS, toen Al Gore het presidentschap verloor, ondoorzichtig zijn alle verkiezingen ter wereld.

Met de beschuldiging van fraude als uitgangspunt heeft de EU besloten om een gedeelte van de hulp gelden aan Nicaragua stop te zetten.

De Europeanen hebben gelijk, want ze zitten in een economische crisis (hij lacht). Ze hebben geen geld! En dan zetten ze onder valse voorwendselen de hulp stop. Maar de serieuze politici in Europa weten wel dat het een leugen is. Er is geen geweld geweest, geen traangasbommen en er waren geen martelingen of politieke gevangenen. De campagne van de rechtse internationale pers is afschuwelijk! **U bevocht een veertigjarige dynastie. Nu wordt Ortega beschuldigd van het aan de macht willen blijven.**

Ik vocht tegen Somoza, niet tegen de herverkiezing. Somoza zou zo vaak als hij gewild had zijn herkozen en ik zou hem hebben bijgestaan als hij de dingen uitvoerde zoals Ortega nu. Dit volk streed tegen de politieke misdaad, tegen marteling, gevangenzetting, verbanning, tegen een dynastie van opvolgers. Het enige wat mij interesseert is wat de regering wel of niet doet, of zij voor of tegen het volk is. Als Daniel, degene die het meest voor het volk heeft gedaan in de geschiedenis, dit doet, dat hij dit blijve doen.

Voor hoe lang?

Zo lang als de grondwet dit toestaat.

Artikel 147 stelt dat een president die twee termijnen uitgezeten heeft niet herkozen mag worden. Dit is wel zo in het geval van Ortega.

Er gaan hier nog twee artikelen aan vooraf waarin staat dat iedere Nicaraguaan gekozen en herkozen mag worden en dat hij mag stemmen op wie hij maar wil. Als ik op Ortega wil stemmen dan kan niemand me tegenhouden.

Denkt u niet dat een machtswisseling gezonder is voor een land?

Het gezonde is het democratische en dat de wil van het volk wordt uitgevoerd. Dat is wat er niet begrepen wordt! De meerderheid wil op Daniel stemmen. De oppositie erkent dat het volk met

Daniel is.

En is Pastora met Daniel?

Ik ben met hem.

Het zuiden is het gebied van Pastora. Hij begeeft zich aan de oevers van de San Juan alsof het zijn thuis is. Hier is Ortega begonnen aan een duur en ingewikkeld werk: het uitbaggeren van de rivier, om de scheepvaart mogelijk te maken. Pastora zorgt ervoor dat dit slaagt, al is het niet duidelijk hoe en tegen welke prijs. De commandant, bij tijd en wijle nogal ontvlambaar, heeft al ruzie gehad in eigen land en werd door Costa Rica beschuldigd van het binnendringen van hun territorium (een stuk van het land dat door de rivier gescheiden wordt van Costa Rica). De regering van Costa Rica heeft de zaak voorgelegd aan het Hooggerechtshof in Den Haag. Door het ontluikende nationalisme in Nicaragua profiteerde Ortega van deze kwestie tijdens de laatste verkiezingen.*

Sinds de werkzaamheden aan de rivier is er een controverse met Costa Rica ontstaan. U werd beschuldigd van invasie. Wat is er gebeurd in het grensgebied?

Het leger hield zich bezig met de gevangenneming van drugssmokkelaars. Costa Rica windt zich op vanwege de beschuldiging van een drugssmokkelaar.

Sommigen beschuldigen u ervan dat u economische belangen in het gebied hebt en dat u er daarom op aandrang om ernaar toe gestuurd te worden.

Ik ben al van van alles beschuldigd, ze noemden mij: incoherent, wispelturig, ambitieus, ijdel, egocentrisch, onvoorspelbaar, CIA-agent, aanhanger van Ronald Reagens, Kaïn, hoerenjong ... het enige wat niet gezegd werd is dat ik een flikker, of een dief ben. Het is makkelijk te bewijzen dat ik geen dief ben en dat ik geen flikker -of zoals ze het nu noemen, gay- ben. Als je kijkt naar mijn 21 kinderen dan kom je er achter dat ik niet gay ben.

Heeft u bezittingen in het gebied?

Ik heb er zelfs geen stukje grond om begraven te worden. Ik heb een grote genegenheid voor dit gebied omdat ik er zolang gestreden heb.

Hoe staat het met het baggeren?

Sommige technici zeggen dat het een immens en moeilijk uitvoerbaar werk is. Het vordert langzaam. Ik begon met één baggermolen en ze verwachtten wonderen van me. Het zorgde voor opschudding bij Laura Chinchilla (president van Costa Rica), die mijn werk liet afschieten. Door het schandaal wat er op volgde zag Daniel Ortega zich genoodzaakt mij zes baggermolens te geven.

Het is interessant om te zien dat de controverse zich afspeelt in een land dat u asiel verleende tijdens uw strijd met de sandinistische regering in de jaren tachtig.

Ik geloof dat ik de meest geliefde Nicaraguaan in Costa Rica ben. De vrijheidsoorlog van Costa Rica in 1948 werd gevoerd met wapens die wij aan Costa Rica verschaften, hun boerderijen zijn gebouwd door Nicaraguanen. Nu zijn er een half miljoen Nicaraguanen werkzaam in Costa Rica, wat hun schatkat 25 miljard dollar heeft opgeleverd.

Sinds jaren heeft u economische problemen gekend en u moest zelfs uw ziel verkopen. Hoe gaat het nu?

Ik heb verschillende economische crisissen doorgemaakt maar werd altijd door vrienden gered.

Behalve een leeuwenwelp heeft u een gouden horloge van Somoza verkocht.

Het was een horloge dat ik van de Dirección General had gekregen, alsmede een ring die Omar Torrijos me had gegeven. Ze wilden niks van me kopen omdat ze dachten dat alles gestolen was en ze kwamen aan met een machinegeweer om het weg te halen. Het waren vrienden die me hielpen het licht, water en >>

de telefoon te betalen.

Hoe onderhoudt een man met 21 kinderen zichzelf?

Ze werden en worden door hun moeders onderhouden. Ik kon geen betere vader voor hen zijn dan een goede patriot te zijn. De oorlogen en de verbanning werden me opgelegd, maar ik gaf ze mijn achternaam. Ze adoreren en respecteren me.

Nu gaat het economisch gezien niet meer slecht met u?

Ik kan ademen, want ze geven me 2000 dollar. Duizend verdeel ik onder vrienden die er slechter voor staan dan ik, onder mensen die denken dat ik miljonair ben. En met de andere duizend leef ik bescheiden.

Is de oorlog voorbij voor Edén Pastora?

Voor het hele Nicaraguaanse volk. Er kan oorlog komen in Costa Rica, maar niet in Nicaragua (hij lacht).

bron: "Edén Pastora: 'A mí ya me absolvió la historia'" door **Carlos Salinas** in *El País*, 17 november 2012

vertaling: **Rik Kamerik**

* Het conflict met Costa Rica is begonnen in oktober 2010, Nicaragua was bezig met een dregoperatie om de rivier de San Juan bevaarbaar te maken. De dregoperatie stond onder leiding van Edén Pastora, die vroeger zijn uitvalsbasis in Costa Rica had. Pastora werd er door Costa Rica van beschuldigd zich op Costa Ricaans grondgebied te bevinden. De voormalig guerrillero daarentegen hield vol dat het Nicaraguaans grondgebied betrof. Later zou blijken dat hij zich gebaseerd had op een foutieve kaart van Google Maps. De president van Costa Rica, Laura Chinchilla, had geen boodschap aan de faam van Pastora, ze vaardigde onmiddellijk een arrestatiebevel uit en zond een zwaar bewapende politiemacht naar de grensstreek. Daniel Ortega sprak schande van de oorlogszuchtige rambo's uit het buurland.

De twee landen stonden inmiddels als kemphanen tegenover elkaar. De grote internationale steun voor Costa Rica inspireerde Daniel Ortega tot een felle binnenlandse toespraak waarbij hij Costa Rica, Guatemala, Panama, Mexico en Columbia beschuldigde van het verdedigen van de belangen van drugshandelaren. Hij stelde onomwonden dat Nicaraguaanse soldaten aan de grens verwickeld waren in een oorlog tegen drugs. Zijn onwrikbare houding inzake het conflict zorgt ervoor dat de steun voor Daniel Ortega in Latijns-Amerika er niet groter op werd. In eigen land genoot de president daarentegen wel de steun van een overgrote meerderheid.

Dora María Téllez, Comandante Dos in 1978
foto: internet

Edén Pastora geeft een interview na de aanslag van La Penca
foto: internet

Proeven van glorieuze bananen en gevlekte hanen

Op 22 september organiseerde Kwidam samen met de vrouwengroep van de Stedenband een kookworkshop onder leiding van Luisa Blandón en met medewerking van Stichting Experimenten Werkgelegenheid (SEW) in de Boomstraat van wie wij de keuken mochten gebruiken. Een workshop in Nicaraguaans koken en hapjes maken. Een leuke, levendige activiteit waaraan zo'n dertig mensen, merendeels vrouwen, deelnamen. Per groepje van drie à vier personen werd een gerecht gemaakt. Bakbananen compleet met schil de pan in, groene bananen frituren, bonen vermalen tot een 'tapenade'... allerlei typisch Nicaraguaanse gerechten zagen in de keuken van SEW het licht. Aan het einde van de middag werd er van alles door iedereen geproefd. De opbrengst van de kookworkshop was 653,35 euro, een puik resultaat.

De vrouwengroep organiseert binnenkort weer een dergelijke workshop als activiteit voor het microkredietproject. Enthousiaste koks kunnen dat aan ons laten weten via de Stedenband. Wij staan ook open voor andere suggesties die geld opbrengen voor het project.

Len

NICARAGUAANSE RECEPTEN UIT DE KOOKWORKSHOP

empanadas de plátano - zoete bananenflapjes

(bijgerecht)

ingrediënten*:

- 12 gele bakbananen
- 6 eetlepels suiker
- 750 gram kaas (roomkaas of dikke kwark)
- kaneelpoeder
- olie

De bananen in de schil in water koken gedurende tien minuten, niet al te gaar laten worden. Schil verwijderen.

Voor de vulling: De roomkaas mengen met kaneel en suiker (honing is ook lekker).

Bananen fijnprakken. Van de fijngeprakte banaan een soort kleine tortilla (pannenkoekjes) vormen. Daar leg je wat van de vulling op. Als het kwarkmengsel te dun is kun je het uitsmeren over het pannenkoekje.

Sla het flapje dubbel en drukt de randen vast zodat de vulling er niet uit kan lopen. Dit gaat handig met een opengeknipt plasticzakje. Dan plakt het deeg niet aan je handen.

Bak de flapjes in de koekenpan tot ze goudbruin worden.

plátanos en gloria - bananen in de gloria (nagerecht)

ingrediënten:

- 9 rijpe bananen
- 6 kopjes melk
- 3 eetlepel suiker
- 3 eetlepel maïzena
- 3 zakjes vanille suiker
- kaneel
- 6 gram boter of room
- olie om te frituren

Bak bananen in stukken in een pan met olie, draai ze tot ze goed bruin zijn, niet laten verbranden. In een schaaltje de melk, suiker, kaneel en vanille vermengen; goed roeren. Voeg de maïzena toe.

Doe de bananen in een andere pan en zet die op een laag vuur. Voeg het mengsel van melk, suiker, vanillesuiker en maïzena toe. Houdt het geheel 10 tot 15 minuten op het vuur totdat het mengsel papierig is geworden. Van het vuur afhaken en verder laten stollen.

frijoles molidos - gemalen bonen (snack)

ingrediënten:

- 1 kilo rode of zwarte bonen
- 500 gram verse dikke room (of slagroom)
- tortilla cips (of Dippas)
- 2 laurierbladen
- 2 teentjes knoflook
- 1 middelgrote ui, zeer klein gesneden
- komijn, zout, peper
- olie
- mosterd

De bonen minstens acht uur laten weken. Kook de bonen met knoflook, laurier, zout en een beetje komijn op middelhoog vuur gedurende een uur. Zorg ervoor dat ze niet te gaar worden. Giet de bonen af en pureer ze.

Fruit de uien en bak ze in wat olie. Als ze transparant zijn, voeg dan de gepureerde bonen toen en breng op smaak met peper en een theelepel mosterd. Als het te droog is voeg een beetje water toe.

Doe de bonenmoes op een schaal en garneer met dikke room.

De smaak werd als flauw beoordeeld dus meer op smaak brengen met tomatenpuree, cayennepeper of kaas.

tostones con queso - bananentoast met kaas (bijgerecht)

ingrediënten:

- 8 groene bananen
- boter of margarine
- pittige geitenkaas
- zout
- prikkers

Snijd de bananen in schijfjes van zo'n twee centimeter dik en bak deze in een pan met en beetje boter tot ze goudkleurig worden.

Haal ze uit de pan en plet ze één voor één met behulp van een fles of deegroller. Niet uitrollen maar platduwen.

Bak ze nogmaals met flink wat zout.

Haal ze uit de pan en leg ze op een bord op een vel keukenpapier om het vet op te nemen.

Snijd de geitenkaas in blokjes.

Prik op elke tostone een blokje kaas.

gallo pinto - letterlijk 'gevekte haan' (traditioneel Nicaraguaans hoofdgerecht)

ingrediënten:

- 1500 gram rijst
- 1 kilo droge kidneybonen
- 3 uien

Week de bonen minstens acht uur van tevoren.

Kook de rijst volgens

gebruiksaanwijzingen.

Kook de bonen 60 tot 90 minuten (niet te zacht laten worden).

Maak de ui schoon en snipper hem.

Verhit de olie in een grote koekenpan op middelhoog vuur, voeg de ui toe en bak tot hij net zacht begint te worden.

Voeg vervolgens de bonen en daarna de rijst toe en bak ze even mee.

Voeg zout en peper naar smaak toe en serveer warm.

bunuelos - mais-kaasbolletjes (snack)

ingrediënten:

- 1 kilo maïsmel
- 1 kilo kaas (geraspt)
- 4 eieren
- zout

Alle ingrediënten mengen tot een stevig deeg. Voeg eventueel wat water toe, maar niet teveel!

Vorm balletjes van het deeg en bak de balletjes in hete olie goed bruin (frituren).

Het Nicaraguaanse recept stelt voor om ze te serveren met honing. Zonder honing is ook lekker als je een pittige kaassoort neemt.

Vijfde en laatste bridgedrive ter ondersteuning van het microkredietproject

Op zondag 20 januari wordt ten behoeve van het microkredietproject in Matagalpa een bridgedrive georganiseerd. Wij nodigen u van harte uit om aan deze drive deel te nemen, die zal plaatsvinden bij centrum De Spijkerbeemden in de Don Sartostraat 4 te Tilburg. Er worden twee zittingen gehouden; voor de pauze drie ronden van vier spellen, en na de pauze drie ronden van vier spellen. Ieder paar speelt dus 24 spellen, topintegraal.

De drive begint om 12.00 uur met ontvangst en aanmelding. Het bridgen begint om 12.30 uur. Rond 16.30 uur zal de uitslag bekend gemaakt worden en daarna volgt de prijsuitreiking.

Het inschrijfgeld bedraagt twintig euro per paar, maar meer mag ook. Het grootste deel van het inschrijfgeld gaat naar het goede doel. U kunt zich opgeven bij: Vrouwensportschool Kwidam, C. de Vriendtstraat 39, 5041 GL Tilburg of per e-mail: info@kwidam.nl

U wordt verzocht om tegelijkertijd het inschrijfgeld over te maken op bankrekening 212290177 t.n.v. Vrouwensportschool Kwidam onder vermelding van: deelname microkrediet drive. Pas na ontvangst van het inschrijfgeld bent u definitief ingeschreven. De inschrijving sluit 14 januari óf als het maximum aantal deelnemers is bereikt. Als uw inschrijving daardoor niet geaccepteerd kan worden ontvangt u hierover bericht, het volledige inschrijfgeld wordt dan teruggestort. Bij annulering door uzelf vóór 10 januari wordt vijftien euro teruggestort. Nadien wordt alleen in bijzondere gevallen het inschrijfgeld minus de administratiekosten teruggegeven.

De vierde bridgedrive-wisselbeker is gewonnen door Lydia Schijven en Anneke van Dongen.

Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot Kiek Boelaars, Vrouwensportschool Kwidam, of Trees Schepens, Stedenband Tilburg Matagalpa. De wedstrijdleiding is in handen van Marc van Beijsterveldt. De drive wordt georganiseerd in samenwerking met BC Goirle.

Wil je op de hoogte gehouden worden van de activiteiten voor het microkredietproject? Mail dan naar: info@kwidam.nl Wil je meer informatie over het project? zie: <http://tilburg-matagalpa.nl/vrouwen>

Kiek Boelaars

tijdens de bridgedrive in 2011
foto: Willy de Lange

deelnemster aan microkrediet

TE KOOP

Bestellen kan door een mail te sturen naar stedenband@tilburg-matagalpa.nl

Broederstrijd van Buenamor

In dit op waarheid gebaseerde verhaal, dat een beeld geeft van de verscheurde Nicaraguaanse samenleving in de jaren tachtig, staat de familie van Fernando Hidalgo centraal.

Fernando woont in Jalapa, een stadje aan de grens met Honduras. Hij heeft zich, zoals velen, altijd verzet tegen de Somoza-dictatuur en kort na de revolutie werkt hij actief mee aan de nieuwe samenleving die hij voor ogen heeft. Hij is lid van de gemeenteraad en geeft les aan de middelbare school. Zijn vrouw Ana is inspectrice voor het ministerie van Onderwijs en in die hoedanigheid bouwt ook zij aan de revolutie. Hun oudste zoon vervult zijn legerdienst en moet de revolutie beschermen tegen de groeiende dreiging van de contra's.

Gaandeweg heeft Fernando meer en meer kritiek op bepaalde ontsparingen in het beleid van de sandinisten. Vooral de lokale leider Orosco is een voortdurende bron van ergernis. Ondertussen wordt zijn dochter Xiomara verliefd op een Belg die regelmatig naar de landbouwcoöperatie trekt waar zijn broer Bruno werkt. Die coöperatie zou het schoolvoorbeeld moeten zijn van hoe de sandinisten de organisatie van de agrarische economie zien. De brave boeren presteren goed op hun velden, maar het loopt telkens fout met de commercialisering van hun producten.

De jongste zoon van Fernando wordt opgeroepen voor een tijdelijke militie, maar vlucht naar Honduras, waar hij eerst in een vluchtelingenkamp terecht komt en zich later aansluit bij de contra's.

Ondertussen slabakt de economie en wordt het leven voor de gewone Nicaraguaan steeds moeilijker. Er komen verkiezingen die een einde maken aan de oorlog en aan tien jaar sandinisme maar in een afgelegen stadje als Jalapa is dat niet onmiddellijk te merken.

Buenamor is in 1962 in Vlaanderen geboren en reist sinds 1984 regelmatig naar Nicaragua. Daar ontmoette hij zijn vrouw, waar hij in 1991 mee is getrouwd. Samen hebben ze één zoon.

Broederstrijd, Buenamor, ISBN 978-90-484-2410-8 vaste prijs 18,95 euro verzendkosten per exemplaar 3,20 (NL) 5,44 (EU) Het boek kan besteld worden in elke boekenwinkel via ISBN 978-90-484-2410-8 of via titel *Broederstrijd* en auteur Buenamor. Het kan natuurlijk ook rechtstreeks bij de uitgever www.freemusketeers.nl onder rubriek thrillers.

Eefje Wentelteefje & de Matagalapipa uit Matagalpa

van Jeroen de Leijer, stripboek, voor 5 euro.

Jeroen de Leijer heeft speciaal voor onze Stedenband een verhaal over Eefje Wentelteefje geschreven. Op een dag ontmoet Eefje een bijzondere vogel in het Wilhelminapark. Het blijkt een matagalapipa te zijn. Hij is verdwaald en wil graag naar huis. Eefje besluit om naar Nicaragua te reizen en de vogel terug te brengen. Het boekje is ook verkrijgbaar bij De Zevensprong, Livius en Silvester.

Het lot van een geluksvogel

van Gerard Sonnemans, 8-12 jaar, over Rosa en Sergio in Nicaragua die elkaar helpen bij het oplossen van hun problemen, 10 euro. Rosa woont op het platteland van Nicaragua. Ze gaat met haar zieke moeder naar het ziekenhuis in de stad en Rosa moet naar een onbekende tante toe. Daar ontmoet ze haar neef Sergio, een echte straatrat. Sergio heeft zo zijn eigen problemen. Rosa en Sergio willen eerst niets van elkaar weten, maar het lot dwingt hen steun bij elkaar te zoeken.

In opdracht van het Landelijk Beraad Stedenbanden Nederland-Nicaragua schreef Gerard Sonnemans *Het lot van een geluksvogel*, een spannend kinderboek. Jos Thommassen zorgde voor de illustraties, zeer herkenbaar voor wie Nicaragua heeft bezocht.

Het lot van een geluksvogel

Gerard Sonnemans & Jos Thommassen

Kalender van Hormiguitas

De Matagalpese straatkinderen hebben hun jaarlijkse kalender uitgebracht, waarmee ze de kosten van hun centrum financieren. Kosten: 10 euro.

Papegaaien liegen niet van Lydia Rood, 11-14 jaar, over Mateo en Denis in Jinotega die dromen van honkbal en hanengevechten, 10 euro.

Mateo is twaalf, en hij leert heel snel de echte wereld kennen. En net als hij denkt dat hij helemaal alleen is, komt er een leuk buurmeisje langs dat hem beter leert kijken. Mateo leert op zichzelf te vertrouwen, en het boek eindigt vol hoop.

Papegaaien liegen niet is een boek vol geheimen. Er zijn heel veel waarheden en elke waarheid doet een beetje pijn. Lydia Rood schrijft dat mooi op: 'De waarheid schrijnt als scherpe steentjes in een geschaafde knie.' En toch wil Mateo de waarheid weten. Kinderboekenschrijver Hans Kuyper: 'Wie wil weten hoe een jongen van twaalf zijn eigen weg vindt, temidden van allerlei ellende; wie wil weten hoe het er in de wereld aan toe gaat; wie het niet erg vindt om een beetje te huilen - ja, die kan geen beter boek kiezen'.

Hans Kuyper.

TE KOOP

Bestellen kan door een mail te sturen naar stedenband@tilburg-matagalpa.nl

JACQUES WEIJTERS

Sonia's feest

Sonia's feest van Jaques Weijters, 5-9 jaar, voorleesboekje over Sonia in Matagalpa die vandaag jarig is, 5 euro. 'Sonia is de prinses van de buurt. Ze draagt een prachtige jurk vol glinsterende sterretjes en bloemen. Iedereen danst en zwiert om haar heen, want het is haar feest ...' Zo begint een spannend (voorlees)verhaal dat zich afspeelt in Matagalpa. Het is door Jaques Weijters geschreven met veel oog voor details. Louise Donjacour zorgde voor de mooie vormgeving en illustraties.

Het verhaal vraagt ook aandacht voor de campagne 'Alle kinderen naar school'. De Stedenband nam het initiatief tot de productie en publicatie van het boekje *Sonia's feest*, een voorleesboekje voor de onderbouw van de basisschool, maar natuurlijk kunnen oudere kinderen het zelf lezen!

TE KOOP

Bestellen kan door een mail te sturen naar stedenband@tilburg-matagalpa.nl

LYDIA NOUZE

Papegaaien liegen niet

4^e kwartaal 2012 • nr 108

**iCÓMO
NO!**

LEONOLD

**iCÓMO
NO!
KINDERBOEKEN**

Verhuizing

Onze organisatie verhuist 'terug' naar de Stationsstraat, maar niet naar het pand dat vijf jaar geleden verlaten werd. Het nieuwe kantoor komt op Stationsstraat 31. De verhuizing vindt plaats op 17 en 18 december. In die week en rond kerst en oud en nieuw zullen wij dan ook nauwelijks bereikbaar zijn.

De Stedenband verhuist mee met COS Brabant, Stedenband Tilburg Same Tanzania en Stichting Werelddelen. Het Huis van de Wereld stopt, omdat het niet voldoende meerwaarde had; gemeente en provincie geven geen subsidie meer. Het pand aan de Spoorlaan wordt afgebroken. SNV en MST verhuizen naar andere panden in de stad.

alle fietsen bezet tijdens de spinningmarathon
foto's: Willy de Lange

Derde Spinningmarathon

Terwijl Sinterklaas op zijn stoomboot Tilburg binnenvoer, trapten 160 enthousiaste mannen en vrouwen naar het mooie bedrag van duizend euro. Voor het derde achtereenvolgende jaar werd er een spinningmarathon gehouden. Leek de marathon een week voor aanvang nog matig bezet te zijn, op de dag zelf waren de meeste fietsen in actie. Daarmee werd de eindsprint ingezet naar het 25-jarig jubileum van vrouwensportschool Kwidam in april 2013. Gedurende vijf jaar is er elk kwartaal door Kwidam en de vrouwengroep van de Stedenband een activiteit georganiseerd die geld genereerde voor het microkredietproject in Matagalpa.

Het was ook deze keer weer een sfeervolle dag in de sportschool Kwidam. Bijzondere vermelding krijgt een team van drie fietsers uit Wehl bij Doetinchem -Desi, Ellie en Jan uit Wehl-Beek- die helemaal naar het zuiden zijn afgezakt. Ze lazen op de website over de spinningmarathon voor het goede doel en voelden zich aangesproken! Ook een extra compliment voor Willy de Lange die een heus straatteam op de been had gebracht. Maar, het meest vermeldenswaardig is onze eigen Louise. Zij fietste evenals het vorig jaar zes uur lang, zonder doping met slechts een kop zwarte koffie tegen de verkoudheid. Spinningmarathon in hoofdletters. Commentaar van Louise: 'Ach, ik heb gewoon een heel goeie conditie.'
Len

Louise na vijf uur fietsen

Ter gelegenheid van haar twintigjarig bestaan heeft vrouwensportschool Kwidam besloten om vijf jaar lang het Microkredietproject voor vrouwen in Matagalpa te ondersteunen. Hiervoor organiseert de sportschool in samenwerking met de projectgroep microkrediet elk kwartaal een activiteit. De opbrengst van deze activiteit is voor het microkredietproject Matagalpa. Met dit geld worden kleine leningen aan vrouwen verstrekt. Hierdoor krijgen deze vrouwen de kans om hun bestaan vorm te geven en op kleine schaal een bedrijf op te zetten. De leningen worden op den duur terugbetaald en weer aan andere vrouwen uitgeleend. Zo blijft het geld rouleren. Uiteindelijk hebben tijdens de spinningmarathon 52 mensen zeventig uur gefietst. Zij hebben met elkaar 1020 euro bij elkaar getrap. Daarmee komt de totaal stand van het project op 11.714 euro met nog twee activiteiten te gaan; een mooie score. De eerst volgende activiteit is de Bridgedrive op zondag 20 januari 2013. De slotmanifestatie is op zaterdag 30 maart.

Wil je meer informatie over het microkredietproject? Zie: www.tilburg-matagalpa.nl/vrouwen. Wil je meer informatie over Kwidam? Zie: www.kwidam.nl

Kwidam

SPORTSCHOOL VOOR VROUWEN

tijdens Bazouq
foto: Jan Duijvekam jr.

Bazouq

Op twee van de drie Bazouq's die het Huis van de Wereld dit jaar organiseerde in de Spoorzone, was de Stedenband van de partij met vrijwilligers van de vrouwengroep en van de onderwijsgroep. Een activiteit die erg aansprak was het beschilderen van Nica-vogeltjes van klei. Sinds Jeroen de Leijer de campagnevogel in het nieuwste boekje van Eefje Wentelteefje een matagalapipa heeft genoemd, hebben wij deze naam ook geadopteerd. Kinderen en een paar volwassenen deden hun uiterste best op een mooie en kleurige vogel; een voor henzelf en een om weg te geven aan een kind in Matagalpa. In oktober zijn daar ongeveer zestig vogeltjes uitgedeeld.

Tamara en Tania aan het werk aan het mural
foto: Jan Duijvekam